

Nelli Mäkelä

SATA VAARALLISTA NUORTA?
Diskurssianalyysi Helsingin Sanomien
nuorisorikollisuuskeskustelusta marraskuussa 2020

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Huhtikuu 2021

TIIVISTELMÄ

Nelli Mäkelä: Sata vaarallista nuorta? Diskurssianalyysi Helsingin Sanomien nuorisorikollisuuskeskustelusta marraskuussa 2020
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Yhteiskuntatutkimuksen tutkinto-ohjelma
Huhtikuu 2021

Kandidaatintutkielmassani käsittelen nuorisorikollisuutta koskevaa uutisointia marraskuussa 2020. Uutisointi koskee Helsingin Sanomien julkaisemaa ilmiöjuttua ”Helsingin keskustassa liikkuu nyt joukoissa yli sata mahdollisesti vaarallista nuorta – Asiantuntijoiden mukaan taustalla on uusi maahanmuuttoon liittyvä ilmiö”. Juttu aiheutti vilkasta yhteiskunnallista keskustelua nuorisorikollisuudesta. Aineistoni koostuu tästä keskustelusta Helsingin Sanomissa ja sisältää 11 uutisjuttua aiheesta, jotka on julkaistu marraskuussa 2020.

Tutkielmassani tarkastelen, mitä tekijöitä nuorisorikollisuuden syiksi esitetään ja miten asiaa käsitellään. Tutkimuskysymykseni on *Mitä diskursseja nuorisorikollisuudesta puhuttaessa käytetään moraalipaniikin näkökulmasta tarkastellen?*

Nuorisorikollisuus on usein tunteita ja huolta aiheuttava aihe. Siitä uutisointi on usein vilkasta aiheuttaen yhteiskunnallista keskustelua nuorten hyvinvoinnista. Uutisointi voi kuitenkin olla leimaavaa, etenkin, jos kyse on etnisistä vähemmistöistä ja nuorista. Uutisointi myös herkistää uutisille, eli mitä enemmän aiheesta uutisoidaan, sen herkemmin aiheeseen myös kiinnittää huomiota.

Tutkielmani teoreettisena viitekehystenä on moraalipaniikin teoria. Hyödynnän sitä aineistoni analyysissä, jota teen diskurssianalyysin keinoin. Moraalipaniikista voidaan eritellä viisi ulottuvuutta, joiden avulla analysoin aineistoani. Ulottuvuuksia ovat huoli, syntipukki, konsensus uhasta, epäsuhtaisuus ja ilmiön elinkaari. Ulottuvuuksien alla olen tunnistanut eri diskursseja. Diskursseja ovat huoli Ruotsin tiestä, huoli päihteitä käyttävistä nuorista, neuvottelu maahanmuuttajanuorten osallisuudesta rikollisuuteen, kiistely rikollisuuden liittymisestä maahanmuuttajuuteen sekä neuvottelu uhan koosta. Ilmiön elinkaari oli muutaman viikon pituinen. Uutisointi keskittyi maahanmuuttajataustaisten nuorten rikollisuuteen ja rikollisuuden syitä etsittiin sitä kautta. Uutisointi jätti rikollisuuteen vaikuttavien rakenteellisten syiden käsittelyn vähäiselle huomiolle ja pelkisti ongelmaa yksilölliseksi ongelmaksi, joka kaipaa yksilöllisiä ratkaisukeinoja. Samalla se kehystettiin maahanmuuttoon liittyväksi ilmiöksi.

Medialle yhteiskunnallisten ilmiöiden yksinkertaistaminen on yleistä, mutta sillä voi olla negatiivisia vaikutuksia uutisoinnin kohteena oleville henkilöille, etenkin jos aihe on herkkä tai politisoitunut. Voidaan myös pohtia, mitä eri taustatekijät rikollisuudesta mittaavat. Esimerkiksi sosioekonominen tausta voi olla merkittävämpi taustatekijä kuin etnisyys.

Avainsanat: Nuorisorikollisuus, moraalipaniikki, media, diskurssianalyysi

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

1 Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	1
2. NUORISORIKOLLISUUS	2
2.1. MÄÄRÄ JA ILMENEMINEN	3
2.2. MEDIA JA NUORET RIKOKSENTEKIJÄT	4
3. MORAALIPANIIKKI.....	5
4. AINEISTO JA MENETELMÄT	9
4.1. DISKURSSIANALYYSI.....	11
4.2. EETTINEN POHDINTA	11
5. NUORISORIKOLLISUUDEN DISKURSSEJA.....	12
5.1. HUOLEN ARGUMENTOINTI	12
5.2. SYNTIPUKKI	15
5.3. KONSENSUS UHASTA	16
5.4. EPÄSUHTAISUUS.....	18
5.5. ILMIÖN ELINKAARI.....	20
6. JOHTOPÄÄTÖKSET.....	21
7. LÄHTEET	24
LIITE 1: AINEISTO.....	26

1. JOHDANTO

Nuorisorikollisuudesta uutisoitiin paljon vuonna 2020. Uutisoitua aiheuttivat etenkin Helsingissä tapahtuneet nuorten tekemät väkivallanteot, jotka herättivät huolta nuorten pahoinvoinnista. Uutisointi herätti myös paljon keskustelua, onko nuorille tapahtumassa jotain, ja miten mahdollinen kehitys saadaan pysäytettyä.

Marraskuussa 2020 Helsingin Sanomissa julkaistiin ilmiöjuttu ”Helsingin keskustassa liikkuu nyt joukoissa yli sata mahdollisesti vaarallista nuorta – Asiantuntijoiden mukaan taustalla on uusi maahanmuuttoon liittyvä ilmiö”. Juttu aiheutti vilkasta yhteiskunnallista keskustelua. Se herätti huolta muun muassa päihteiden käytöstä sekä siitä, onko Helsingissä enää turvallista ja kuka rikoksia Helsingissä tekee.

Tässä tutkimuksessa selvitan, mitä diskursseja nuorisorikollisuudesta puhuttaessa käytetään moraalipaniikin (ks. luku 3) näkökulmasta tarkastellen. Tarkastelen, mihin asioihin kiinnitetään huomiota nuorten rikollisuudesta puhuttaessa ja mitkä tekijät nähdään ongelmana tässä marraskuisessa uutisoinnissa. Nuorten tekemiä rikoksia pidetään usein vakavampina kuin aikuisten tekemiä (Honkatukia & Kivivuori 2006). Nuorten rikollisuudesta puhuttaessa herää usein huolta nuorten pahoinvoinnista ja yhteiskunnan moraalisen järjestyksen järkkymisestä. Siksi on mielenkiintoista, miten mediassa käsitellään sensitiivistä aihetta, joka herättää usein huolta etenkin aikuisissa. On myös tärkeää tutkia, miten aiheesta puhutaan, sillä esimerkiksi sukupuoli ja etnisyys vaikuttavat siihen, miten nuorten rikoksiin suhtaudutaan (emt., 1). Tutkielmassani nousee esiin maahanmuuttajataustaisten nuorten rikokset, minkä vuoksi käsittelen luvussa 2.2. etnisiä vähemmistöjä esimerkiksi median näkökulmasta.

Tutkielmani etenee seuraavalla tavalla. Ensin luvussa kaksi esittelen nuorisorikollisuuden taustatekijöitä sekä sitä, miten nuorisorikollisuus on kehittynyt Suomessa tilastojen valossa. Seuraavaksi luvussa kolme esittelen tutkielmaani ohjaavan teoreettisen käsitteen, moraalipaniikin ja sen viisi ulottuvuutta, joiden avulla

olen tunnistanut aineistostani eri diskursseja koskien nuorisoriikollisuutta. Tämän jälkeen, luvussa neljä, kuvaan tutkimusmenetelmäni diskurssianalyysia etenkin mediatekstien kontekstista. Luvussa viisi esittelen keskeiset uutisoinnin analyysia koskevat havaintoni. Lopulta luvussa kuusi kokoan työni johtopäätökset sekä pohdin, mitä ne kertovat nuorisoriikollisuudesta ja sen mediauutisoinnista yhteiskunnallisena ilmiönä.

2. NUORISORIKOLLISUUS

Nuorisoriikollisuus on nuorisoriikollisuuskyselyjen mukaan vähentynyt 1990-luvulta 2010-luvulle tultaessa lukuun ottamatta piikkejä rikollisuudessa joinain vuosina (Kaakinen & Näsi 2021). Nuorella rikoksentekijällä tarkoitetaan Suomen lain mukaan nuorta, jonka epäillään syyllistyneen rikokseen 15–20-vuotiaana (633/2010 § 2). Taustatekijöitä rikollisuudelle voi jakaa yksilön ominaisuuksiin, perhetekijöihin tai esimerkiksi asuinympäristön ja kaveripiirin riskeihin. Monet riskitekijät vaikuttavat epäsuorasti rikollisuuteen, kuten köyhyys. Huono-osaisuus ja köyhyys aiheuttavat nuorisoriikollisuutta (Kivivuori 2006, 182), mutta köyhyys itsessään ei aiheuta rikollisuutta. Köyhyyden aiheuttamat taloudelliset vaikeudet voivat kuitenkin heijastua vanhemmuuteen (Haapasalo 2006, 125) sekä perheen hyvinvointiin ja kontrollikykyyn (Kivivuori 2006, 182).

Rikokset ja psykososiaaliset ongelmat kasautuvat pienelle joukolle nuoria ja ne ovat yhteydessä toisiinsa (Elonheimo 2010, 5). Rikollisuuden syyt ovat kuitenkin kompleksisia ja vuorovaikutuksessa toisiinsa. Yksilöihin sekä yhteisöön liittyvät riskitekijät täydentävät toisiaan. Esimerkiksi yksilökohtaiset käyttäytymisalttiudet yhdessä ympäristöön liittyvien tekijöiden kanssa voivat selittää rikollisuutta. Nuorten tekemä rikollisuus on myös aikuisten rikollisuutta useammin ryhmässä tapahtuvaa (Elonheimo 2010, 23), minkä vuoksi myös kaveripiirin merkitys korostuu.

2.1. Määrä ja ilmeneminen

Lievien rikosten tekeminen on yleistä nuoruudessa. Nuoruus voidaan nähdä kapinallisuuden ja identiteetin muodostamisen aikana, jolloin ylilyöntejä voi sattua hyväksytystikin. Rikoksia voidaan tällöin pitää jopa nuoruuteen kuuluvina kehitysvaiheina ja irtiottoina aikuisyhteiskunnan normistoista (Honkatukia & Kivivuori, 2006). Nämä rikokset ovat kuitenkin usein pieniä ja niiden tekeminen loppuu usein iän myötä. Nuorten tekemät rikokset ovat pidemmällä aikavälillä vähentyneet. Vaikka nuorten tekemien väkivaltarikosten määrä on puolittunut 2001–2016 välillä (Tilastokeskus, 2017), vuonna 2020 nuorten tekemien henkirikosepäilyjen määrä on noussut (Yle, 2020). Koronapandemian vaikutuksia nuorten rikollisuudelle kokonaisuudessaan voidaan kuitenkin vasta arvioida, eikä piikki rikosten määrässä välttämättä kerro vielä kehityksen suunnasta yleisemmin. Suuri osa rikollisuudesta myös on piilorikollisuutta, jolloin viranomaisten tilastot voivat kertoa enemmän viranomaisten toiminnasta, kuin rikollisuuden kehityksestä (Kivivuori 2006, 17–18). Seuraavaksi esittelen nuorisoriikollisuuden määrää tarkemmin, sekä sen ilmenemistä ja kehittymistä Suomessa, etenkin nuorisoriikollisuuskyselyiden perusteella.

Nuorisoriikollisuus on nuorisoriikollisuuskyselyn mukaan vähentynyt huomattavasti vuosien 1995–2020 välillä. Myönteinen kehitys on jatkunut aina vuoteen 2016 asti, minkä jälkeen kehitys on kuitenkin pysähtynyt. Vuonna 2016 kuitenkin mitattiin mittaushistorian alhaisimmat luvut, ja esimerkiksi varkausrikoksia tehtiin vuonna 1995 lähes kaksi kertaa enemmän kuin vuonna 2016. Jotkin rikostyyppit, kuten koulukiusaaminen, luvaton poissaolo koulusta ja vahingonteot ovat vähentyneet, mutta samalla esimerkiksi muiden huumeiden kuin marihuanan käyttö on lisääntynyt nuorisoriikollisuuskyselyn mukaan. (Kaakinen, & Näsi 2021, 9–10 & 21.) Vuoden 2020 nuorisoriikollisuuskyselyn mukaan yleisimpiä nuorten tekemiä rikoksia tai kiellettyjä tekoja olivat alkoholin juominen, luvaton verkkolataaminen ja luvaton poissaolo koulusta. Seuraavaksi yleisimpiä tekoja olivat koulusta varastaminen, nettikiusaaminen sekä vahingonteot. Vuonna 2020 70 prosenttia nuorista ei ollut tehnyt yhtään kyselyssä tarkasteltuja rikoksia viimeisen vuoden aikana, kun vuonna 1996 määrä oli 39 prosenttia. Osa rikoksista myös tulee nykyään paremmin poliisin tietoon

(Kaakinen & Näsi 2021), mikä voi kuitenkin kertoa enemmän viranomaistoiminnasta, kuin rikollisuuden kehityksestä.

Uhririkemuksissa seksuaalinen häirintä ja hyväksikäyttö sekä omaisuuden varkaudet aikuisten taholta olivat vähentyneet, mutta sen sijaan viharikokset ja koulukiusaaminen lisääntyneet. Yhä useampi nuori joutuu viharikoksen kohteeksi, vuonna 2020 noin joka kuudes väkivallanteko liittyi tekijän kokemaan vihaan uhrin edustamaa ryhmää kohtaan. (Kaakinen & Näsi 2021, 22). Viharikoksen yleisin motiivi on Sisäministeriön mukaan uhrin etninen tausta. Muita motiiveja voivat olla esimerkiksi uskonto tai vakaumus, seksuaalinen suuntautuminen tai vammaisuus. Viharikollisuus lisääntyi Suomessa vuoden 2015 jälkeen (Kaakinen, Oksanen & Räsänen 2017, 16; Tihveräinen 2016, 4), mikä voi johtua lisääntyneestä maahanmuutosta ja sen aiheuttamasta yhteiskunnallisten jännitteiden lisääntymisestä.

2.2. Media ja nuoret rikosentekijät

Tiedotusvälineet ja rikosuutisointi vaikuttavat paljon siihen, miten eri ilmiöt ja ihmisryhmät nähdään yhteiskunnassa ja kuinka heidän toimintaansa suhtaudutaan. Juttuja tekevät toimittajat päättävät, mistä näkökulmasta aihetta käsitellään, ketä asiantuntijoita kuullaan ja mitä asioita nostetaan esille. Suuri uutisoinnin määrä nuorisorikollisuudesta ei ole uusi ilmiö tai vain Suomea koskeva. Nuorisorikollisuuden uutisoinnille on tyypillistä sen määrän lisääntymisen raportointi sekä se, että yhä useampi nuori osallistuu rikosten tekemiseen (White, Wyn & Robards 2017, 237). Kuten Suomessakin, kansainvälisestikin suuri osa rikoksista on lieviä ja harva nuori jatkaa rikosten tekemistä nuoruuden jälkeen.

Tutkimuskirjallisuudessa (Cohen 2002) puhutaan median keskeisestä roolista sosiaalisten ongelmien konstruoinnissa. Puhetavat tuottavat todellisuutta, eivät vain heijasta sitä. Rikollisuudesta puhuttaessa etenkin uutisoinnin ja puhetapojen luonteeseen tulee kiinnittää huomiota. Reaktiot rikollisuuteen ja niiden tekijöihin voivat olla leimaavia ja aiheuttaa stigmaa, mikä vaikuttaa rikosentekijöiden ymmärrykseen itsestään ”rikollisina” ja lopulta he voivat alkaa käyttäytyä heihin kohdistetun leiman mukaisesti (Lemert 1951, 64). Ongelmien vakavuus ja niiden näkyvyys eivät

kuitenkaan aina kohtaa. Media ja esimerkiksi politiikka vaikuttavat siihen, miten ongelmaan reagoidaan ja kuinka vakavaksi se koetaan. Esimerkiksi nuorten väkivaltaan voidaan reagoida tunteenomaisesti, jolloin ongelman ratkaisu saattaa jäädä sensaatiomaisen uutisoinnin jalkoihin. Uutisointi voi keskittyä yksilöihin ja heidän ominaisuuksiinsa, jolloin syvemmät rakenteelliset tekijät jäävät huomiotta (White, Wyn & Robards 2017, 246).

Medialla on tärkeä rooli siinä, millaista kuvaa esimerkiksi etnisistä vähemmistöistä tai maahanmuuttajista luodaan yhteiskunnassa. (White, Wyn & Robards 2017, 250). Uutisoinnin vaikutukset voivat usein olla koko yhteisöjä leimaavia, jos etninen tausta yhdistetään sosiaalisiin ongelmiin (emt., 251). Tämä voi heikentää heidän yhteiskunnallista asemaansa, joka on alun perinkin heikompi verrattuna valtaväestöön. Seurantatutkimuksessa on havaittu, että suomalaisessa mediassa esiintyy monia vinoumia koskien maahanmuuttoa. Ne liittyvät esimerkiksi rikollisuutta käsittelevien juttujen määrään sekä etnisen taustan perusteettomaan painottamiseen ongelmien ja rikosten yhteydessä, vaikka avointa rasismia tai rasistista kielenkäyttöä ei juuri esiinny (Raittila 2009, 69). Medialla on siis merkittävä rooli siinä, minkälainen kuva vähemmistöistä muovautuu ihmisten mieleen (Keskinen, Rastas & Tuori 2009, 17).

Tutkielmassani nousee esiin maahanmuuttajataustaisten nuorten rikollisuus, minkä vuoksi olen kirjoittanut siihen suhtautumisesta tässä luvussa. Etenkin nuorten rikoksia tehneiden maahanmuuttajamiesten voidaan sanoa olevan moninkertaisesti leimattu ryhmä, sillä he kuuluvat etnisiin vähemmistöihin, ovat nuoria sekä syyllistyneet rikoksiin (Honkatukia & Suurpää 2007, 4). Näin ollen koen tärkeänä tuoda esiin uutisoinnin seurauksia ja vaikutuksia jo ennestään leimatulle ryhmälle.

3. MORAALIPANIIKKI

Lähestyn aineistoani moraalipaniikki-käsitteen kautta. Moraalipaniikin avulla analysoin aineistoani eri ulottuvuuksien kautta. Moraalipaniikki on brittisosialogi Stanley Cohenin kehittämä teoria kuvaamaan yhteiskunnissa ajoittain esiin nousevaa tilaa, jossa jokin

joukko, tapahtuma tai ihminen nähdään uhkana yhteiskunnan arvoille ja moraalille (Cohen, 2002). Medialla on sen syntymisessä ja kehittämisessä suuri osa. Cohen (2002, 1) selittää toimittajien, poliitikkojen ja erilaisten asiantuntijoiden puheenvuorot tilanteen selvittämiseksi keskeiseksi moraalipaniikin piirteeksi. Moraalipaniikin kohde voi olla ilmiönä vanhakin asia, joka nousee syystä tai toisesta julkiseen keskusteluun, se voi unohtua nopeasti tai joissain tapauksissa aiheuttaa muutoksia jopa lainsäädäntöön ja sosiaalipolitiikkaan, etenkin kriminaalipolitiikkaan.

Cohenin (2002) alkuperäisteoksen moraalipaniikissa puhuttiin Mods and Rockers -nuorista 1960-luvun Englannissa. Nuoria oli kerääntynyt kaduille viettämään aikaa ja jostain syystä alkoivat aiheuttamaan häiriötä. Nuoret aiheuttivat pienessä Clactonin kaupungissa pääsiäisenä 1964 vahinkoja noin 500 punnan edestä rikkomalla paikkoja. Poliisi pidätti satakunta nuorta syyttäen heitä esimerkiksi väkivaltaisesta käytöksestä ja poliisin pahoinpitelystä. Uutisointi tapauksesta kuvaili jengiväkivaltaa ja uutisointi levisi ulkomaillekin. Uutisointi oli liioittelevaa ja sensaatiohakuista, ja tämä tyyli toistui noin kolmen vuoden ajan aina, kun nuoret aiheuttivat häiriötä. (Goode & Ben-Yehuda 2009, 21–22.) Cohen kehitti moraalipaniikki-käsitteen tämän tapauksen uutisoinnin perusteella. Cohenia kiinnosti etenkin se, miksi media reagoi nuorten toimintaan tietyllä tavalla ja laajuudella.

Toinen esimerkki moraalipaniikista on James Bulgerin tapaus vuonna 1993, kun kaksi kymmenvuotiasta poikaa murhasivat kaksivuotiaan Bulgerin Liverpoolissa Iso-Britanniassa. Murha oli harvinainen, mutta siitä tuli nopeasti Iso-Britanniassa esimerkkitapaus kaikesta siitä, mikä brittiyhteiskunnassa oli mennyt vikaan. Murhan syyksi epäiltiin väkivaltaisia elokuvia, videopelejä, poissaolevia isiä ja vastuuttomia äitejä tai alaluokkaisten perheiden ongelmia. Brittimediassa aihetta käsiteltiin pitkään ja ratkaisukeinoja ”sairaana yhteiskunnan” pelastamiseksi etsittiin. Tapauksen johdosta muun muassa tuhottiin erään elokuvan kopioita ympäri Britanniaa, sillä poikien luultiin valheellisesti saaneen idean murhaan kyseisestä elokuvasta. (Cohen 2002, ix.) Tapaus eittämättä järkytti koko kansaa, vähintään siitä syystä, että murhaajat olivat kymmenvuotiaita. Media kuitenkin loi tapauksesta moraalipaniikkia ja vaati kovempia keinoja nuorten rikollisuuden kitkemiseen.

Cohen (2002) myös nostaa esiin uutisoinnin mahdollisen itseään ennustavan piirteen esimerkiksi Britannian nuorisoporukoiden liioitellusta riehumisesta 1960-luvulla. Julkisuus saattaa innostaa nuoria myös toimimaan rikollisesti tai ainakin tulemaan liitetyksi rikollisiin ilmiöihin, kuten Cohenin esimerkissä osittain tapahtui. Goode & Ben-Yehuda (2009, 90) huomauttavat, että media hyötyy taloudellisesti moraalipaniikeista ja medialla on keskeinen rooli paniikkien rakentamisessa. Medialla on suuri vastuullinen rooli uutisoidessaan, sillä kuten Honkatukia & Aaltonen (2002, 217) esittävät, uutisoinnilla voi olla seurauksia sekä uutisoinnin kohteena oleville henkilöille että yleisen mielipideilmaston kehitykselle. Media on tällöin myös kriittisessä roolissa sen suhteen, mitkä asiat yhteiskunnassa koetaan sosiaalisiksi ongelmiksi, jotka pitää ratkaista. Cohen (2002) selittää median suuntaavan syyttävän sormensa johonkin tiettyyn ryhmään, johon viittaa *folk devils* -käsitteellä, eli syntipukilla. Moraalipaniikki teorian ei ole kiinnostunut juurikaan siitä, mitä ilmiön taustasyynä on, vaan siitä, miksi ja millä mittakaavalla ilmiöön reagoidaan mediassa (Goode & Ben-Yehuda 2009, 23). Goode & Ben-Yehuda (2009) esittelivät Stanley Cohenin moraalipaniikin teoriaan perustuen viisi moraalipaniikin ulottuvuutta, joita tyypillisesti voidaan havaita uutisoinnissa.

Ensimmäinen ulottuvuus on huoli. Yhteiskunnassa on oltava selkeä ja lisääntynyt huoli tietystä ihmisryhmästä sekä siitä, että heidän toiminnallaan on joitain seurauksia yhteiskunnalle. Huoli voi ilmetä myös pelkona tai ahdistuneisuutena aiheesta. Huoli konkretisoituu esimerkiksi lisääntyneenä uutisointina tai ratkaisujen etsimisellä. Huolen voi synnyttää monikin tekijä ja yksi syistä voi olla media (Goode & Ben-Yehuda 2009, 37).

Toiseksi ulottuvuudeksi mainitaan vihamielisyys esitettyä joukkoa kohtaan. Heidät nähdään vihollisena ja heidän toimintansa nähdään uhkana yhteiskunnan arvoille ja toiminnalle tai jopa koko yhteiskunnalle. Ominaista on puhe ”meistä” ja ”muista”, eli syntipukista tai syntipukeista (engl. *folk devils*), kuten Cohen (2002, 11–12) alkuperäisessä teoksessaan esitti. Toiseuttamisessa, eli puheessa ”meistä” ja ”muista”, tyypillistä on nähdä ”meidät” kunnollisina, luotettavina kansalaisina. ”Muut” taas nähdään poikkeavina, rikollisina, ulkopuolisina. Vihamielisyys ja toiseuttaminen ovat yhteydessä stereotyyppisiin oletuksiin ja profilointiin. (Goode & Ben-Yehuda 2009, 38).

Kolmas ulottuvuus on konsensus siitä, että uhka, jonka tietty ryhmä ja heidän käytöksensä aiheuttaa, on olemassa. Enemmistön yhteiskunnasta ei tarvitse välttämättä olla sitä mieltä, että uhka on olemassa, mutta jos tunne uhasta on vain yksittäisillä henkilöillä, ei voida puhua moraalipaniikista. Moraalipaniikkeja voi olla eri tasoisia, esimerkiksi eri ikäisten tai eri ihmisryhmien keskuudessa. Uhkaa vastaan voidaan argumentoida vahvastikin, sen silti ollessa moraalipaniikin kriteerien mukainen. (Goode & Ben-Yehuda 2009, 39.)

Neljäntenä ulottuvuutena mainitaan epäsuhtaisuus. Tarpeeksi monella kansalaisella on oltava käsitys, että jokin tietty ilmiö on suurempi uhka yhteiskunnalle, kuin miten asianlaita todellisuudessa on. Kaikkien yhteiskunnan jäsenten ei tarvitse olla samaa mieltä, mutta huolen uhan koosta on oltava silti tarpeeksi laajaa. Huoli ongelmasta on suurempi kuin olisi tarpeen haittojen näkökulmasta. Teoriassa epäsuhtaisuuden osalta voidaan puhua lukujen vääristelystä tai liioittelusta, muiden yhtä haitallisten ilmiöiden vähättelystä tai kieltämisestä sekä huolen epäsuhtaisuudesta ilmiön todenmukaisten syiden kanssa.

Viides ja viimeinen ulottuvuus on ilmiön elinkaaren ailahtelevaisuus. Moraalipaniikit ovat ailahtelevaisia. Ne nousevat esiin aika ajoin, mutta laantuvat myös nopeasti. Jotkin moraalipaniikit voivat vaikuttaa esimerkiksi lainsäädännön muutoksiin, etenkin kriminaalipolitiikkaan, toiset häviävät kokonaan. Moraalipaniikit voivat myös olla aaltoilevia, nousta keskusteluun aika ajoin ja taas kadota hetkeksi. Ne voivat pohjautua johonkin aiempaan ilmiöön, mutta jokainen moraalipaniikin yksittäinen jakso kestää vain vähän aikaa. Jotta jokin ilmiö katsotaan moraalipaniikiksi, täytyy kaikkien näiden kriteerien täytyä.

Analysoin aineistoani edellä mainittujen Stanley Cohenin moraalipaniikin ulottuvuuksien kautta, diskurssianalyysin avulla. Kuten luvussa 2.3. kirjoitin, media voi konstruoida sosiaalisia ongelmia ja siten vaikuttaa siihen, mikä yhteiskunnassa nähdään ongelmallisena. Moraalipaniikkeja on ollut kautta aikojen. ”Suosituimpia” aiheita ovat nuoriin ja huumeisiin liittyvät kysymykset. Mahdollisesti vanhimmaksi moraalipaniikiksi voidaan tunnistaa noitavainot. Cohen tunnistaa teoksessaan useita eri moraalipaniikin otollisia ihmisryhmiä, joista yksi on turvapaikanhakijat ja pakolaiset.

Toinen on väärät huumeet ”väärien” käyttäjien käsissä. (Cohen 2002, xiv & xxii.) Näihin palataan myöhemmin analyysissäni.

Moraalipaniikit kertovat yhteiskunnanarvoista ja siitä, mitkä asiat koetaan oikeiksi ja vääriksi. Moraalipaniikkeja määritellään myös yleisesti sosiaalisten ongelmien kautta. Moraalipaniikit ja sosiaaliset ongelmat limittyvät, molemmat ovat sosiaalisia konstruktioita, sisältävät erilaisia väittämiä ja molemmissa osa yhteiskunnan jäsenistä kokee jonkin asian olevan vialla (Goode & Ben-Yehuda 2009, 167). Kaikista ongelmista ei voida kuitenkaan huolehtia samaan aikaan, jolloin osa sosiaalisista ongelmista määritellään keskeisiksi. Christie ja Bruun (1986, 60) esittivät hyvän vihollisen -käsitteen sosiaalisia ongelmia määritellessä. Jotkin ihmisryhmät sopivat paremmin vihollisiksi kuin toiset, ja näitä määrittelyjä tehdään alitajuntaisesti eri yhteiskunnan prosesseissa (emt., 63). Myös sosiaalisten ongelmien määrittelyyn vaikuttaa se, että sitä usein tekevät eniten hyväosaiset ihmiset (Sipilä 1979, 13).

Tutkimuskysymykseni ”mitä diskursseja nuorisoriikollisuudesta puhuttaessa käytetään moraalipaniikin näkökulmasta tarkastellen” huomioi teorian merkityksen tutkielmani analyysille. Teoriani on ohjannut analyysiani ja sen avulla olen voinut tunnistaa aineistosta eri diskursseja, joiden kautta nuorisoriikollisuutta käsitellään. Teorian avulla olen voinut jäsentellä diskursseja eri ulottuvuuksien alle, mikä on täsmentänyt analyysiani.

4. AINEISTO JA MENETELMÄT

Valitsin Helsingin Sanomien jutut aineistokseni, koska Helsingin Sanomat on Suomen laajalevikkisin sanomalehti (Media Audit Finland, 2019), minkä vuoksi sillä voidaan perustellusti sanoa olevan vaikutusvaltaa ja sen jutuilla paljon näkyvyyttä. Kunnallisalan kehittämissäätiön (2019) selvityksen mukaan 66 % suomalaisista pitää Helsingin Sanomia luotettavana uutismedianä. Pääkaupunkiseudulla 73 % ihmisistä pitää sitä luotettavana medianä. Se on siis yleisesti luotettavana pidetty media, jonka vaikutusvaltaa yhteiskunnallisissa asioissa ei tule aliarvioida. Voidaan siis sanoa

olevan merkittävää, että Helsingin Sanomat julkaisee huomiota herättävän jutun sensitiivisestä aiheesta, nuorisoriikollisuudesta, ja että jutussa tekijöiden maahanmuuttotausta nostetaan vahvasti esiin.

Valitsemani aineisto koostuu yhdestätoista artikkelista. Keräsin aineiston Helsingin Sanomien verkkosivuilta käyttäen hakusanoja ”nuoriso” ja ”rikollisuus” aikamääreen 10.11.- 30.11.2020 lisänä. Ensimmäinen juttu julkaistiin 10.11. ja viimeinen, Helsingin Sanomien pääkirjoitustoimituksen pääkirjoitus 29.11., joka ikään kuin päätti keskustelun. Aiheesta syntyi myös muutamia lukijoiden kirjoituksia Helsingin Sanomiin, joita en kuitenkaan ole ottanut osaksi aineistoani, sillä tutkin nimenomaan uutisointia. Aineiston artikkeleissa on haastateltu paljon eri toimijoita ja asiantuntijoita. Etenkin poliiseja on kuultu useassa jutussa. Nuoria on haastateltu yhdessä jutussa.

Aineiston lähtökohta on Helsingin Sanomissa 10.11.2020 julkaistu artikkeli ”Helsingin keskustassa liikkuu nyt joukoissa yli sata mahdollisesti vaarallista nuorta – Asiantuntijoiden mukaan taustalla on uusi maahanmuuttoon liittyvä ilmiö” sen aikaansaaman keskustelun vuoksi. Keskustelu oli pääasiassa aikuisyhteiskunnan keskustelua lukuun ottamatta yhtä juttua, jossa haastateltiin nuoria. Jutun pohjalta julkaistiin jo pelkästään Helsingin Sanomissa toistakymmentä juttua nuorisoriikollisuudesta, minkä lisäksi asiaa puitiin myös muissa medioissa, kuten Ylellä ja iltapäivälehdissä sekä sosiaalisessa mediassa.

Ensimmäinen artikkeli on luonteeltaan ilmiöjuttu. Ilmiöjutun tarkoitus on tuoda esiin sellaisia prosesseja ja suuntauksia, jotka eivät normaaleina uutistapahtumina tule huomatuksi (Jaakkola 2013, 193). Ilmiöjutulle tyypillistä on useat haastateltavat, joita on myös Helsingin Sanomien (HS 10.11.a) jutussa yhteensä viisi. Muita juttutyyppejä aineistossani on ilmiöjuttujen lisäksi uutiset, haastattelu sekä yksi pääkirjoitus. Jutuissa kuuluu eri toimijoiden, kuten erilaisten asiantuntijoiden ja poliitikkojen ääni. Aineistossani on myös eri haastateltujen kommentteja, jotka voidaan nähdä mielipidepainottuneiksi (Jaakkola 2013, 83). Olen kirjoittanut valitsemistani artikkeleista tiivistelmät osana aineiston analyysia. Aineisto löytyy tutkielman liitteenä (Liite 1). Olen numeroinut aineistoni ja viittaan aineistoon tutkielmassani numeroilla, jotka löytyvät liitteestä.

4.1. Diskurssianalyysi

Tutkielmani tutkimusmenetelmänä hyödynnän diskurssianalyysia, jonka avulla tarkastelen tutkimuskysymystäni aineistossa. Diskurssianalyysissä tiedostetaan kielen käytön olevan käytäntö, jolla konstruoidaan ympäröivää sosiaalista todellisuutta. Diskurssianalyysi pureutuukin tutkimusmenetelmänä kielen käytön merkitykseen ja seurauksiin esimerkiksi mediatekstien yhteydessä (Fairclough 1995). Näin ollen olen erottanut aineistosta eri diskursseja, jonka mukaan nuorisorikollisuutta käsitellään. Diskurssien tunnistamisessa olen hyödyntänyt valitsemaani teoriaa, moraalipaniikkia.

Diskurssianalyysi tutkimusmenetelmänä mahdollistaa uutisoinnin tulkinnan yhteiskunnallisen tiedon tuottamisen näkökulmasta. Fairclough'n (1995, 103–104) mukaan media tuottaa todellisuutta kirjoittamalla tietyistä tapahtumista, ihmisistä ja tilanteista tietyllä tavalla, kirjoittajan omien intressien mukaan. Tekstin tuottaja tekee valintoja siitä, mitä tekstissään kirjoittaa ja mitä jättää kirjoittamatta.

Diskurssianalyysissä kielen seurauksia tuottavaa luonnetta kutsutaan funktionaalisuudeksi. Kiinnostuksen kohde on tällöin siinä, mitä kielen käyttäjä tulkinnoillaan tuottaa. Funktioiden tulkinta ei edellytä kielen käyttäjän tarkoituksien analysointia. Sillä ei siis ole merkitystä analyysin kannalta, onko kielen käyttäjän toiminta tietoista vai ei. (Jokinen, Juhila & Suoninen 2000, 42.) Kielen käytöllä voi näiden funktioiden lisäksi olla diskurssien ja vallan yhteenkietoutumiseen liittyviä laajempia ideologisia seurauksia. Sama diskurssi voi tuottaa myös sekä kielteisiä kuin myönteisiä seurauksia. (emt, 43). Diskurssianalyysi on sopiva tutkimusmenetelmä tutkielmassani, sillä media ei vain kuvaa todellisuutta, vaan myös tuottaa sitä. Täten on tärkeää pohtia, miten usein huolta aiheuttavasta aiheesta, nuorisorikollisuudesta, kirjoitetaan. Olen tehnyt diskurssianalyysin moraalipaniikin ulottuvuuksien pohjalta, eli teoria on ohjannut analyysiani.

4.2. Eettinen pohdinta

Eettinen pohdinta on tieteellisessä tutkimuksessa olennainen osa prosessia. Diskursiivista analyysia tehdessä on tärkeää huomata, millaisia johtopäätöksiä ja

analyyseja tutkijana tekee, sillä omilla tulkinnoillaan tutkijana myös tuottaa sosiaalista todellisuutta (Jokinen, Juhila & Suoninen 2000, 45). Kuten mediassakin, myös tutkielman tekemisessä kirjoittajana tekee päätöksiä siitä, mitä kirjoittaa ja toisaalta jättää kirjoittamatta. Aihe on keskustelua herättävä ja arka, etenkin, koska se koskettaa nuoria. Käsitteiden käyttö ja aiheen arkaluontoisuus ovat aiheuttaneet pohdintaa siitä, mikä olisi paras tapa kirjoittaa tutkimistani asioista. En halua tutkielmallani tuottaa tai vahvistaa vahingollisia stereotyyppioita. Myös käsitettä ”maahanmuuttajataustainen” usein käytetään moniselitteisellä tavalla, eikä se ole välttämättä aina relevantti tapa ryhmittää ihmisiä johonkin epämääräiseen ryhmään, johon siihen assosioituneet ihmiset eivät välttämättä tunne kuuluvansa. Tutkielmassani yhtenäisyyden sekä aineistossa käytettyjen termien vuoksi käytän kuitenkin tätä termiä.

Tutkin työssäni miten suurta yhteiskunnallista valtaa omaava media tuottaa kuvaa nuorisoriikollisuudesta. Median luomalla kuvalla voi olla suuri merkitys yleisen mielipideilmaston kehitykselle sekä siihen, miten asiaa käsitellään yhteiskunnassa. Lopulta se voi jopa vaikuttaa siihen, millaista lainsäädäntöä asian ympärille syntyy. Näin ollen tutkielmani aihe, aineisto ja näkökulma voidaan nähdä perustelluiksi yhteiskunnallisten ilmiöiden tutkimisen kannalta.

5. NUORISORIKOLLISUUDEN DISKURSSEJA

Olen eritellyt aineistosta diskursseja moraalipaniikin ulottuvuuksien alla. Ilmiön elinkaaren alla ei ole tunnistettu diskursseja, mutta olen analysoinut aineistoni uutisoinnin elinkaarta moraalipaniikin teorian näkökulmasta luvussa 5.5.

5.1. Huolen argumentointi

Ensimmäinen moraalipaniikin ulottuvuus on huoli. Teorian mukaan on oltava selkeä huoli jostain ryhmästä ja siitä, että ryhmän toiminnalla on seurauksia. Huolen ulottuvuuden alta aineistosta voi tunnistaa kaksi erilaista diskurssia.

Ensimmäinen niistä on *huoli Ruotsin tiestä*. Huolen aiheena jutuissa on vertailu Ruotsiin ja kysymys siitä, ”voiko Suomesta tulla uusi Ruotsi”. Tällä viitataan Tukholman lähiöiden ongelmiin, jotka on liitetty vahvasti maahanmuuttajiin. Asiasta käydään juttujen välillä ja sisällä neuvottelua; toisaalta kehitys Ruotsiin kielletään jyrkästi, toisaalta sitä ei haluta kieltää ollenkaan, vaan pidetään mahdollisena. Ensimmäisessä jutussa (Liite 1: 1) on haastateltu poliisia, joka pitää Helsingin päärautatieasemaa paikkana, ”jossa ulkomaalaistaustaiset, ongelmia aiheuttavat nuoret kokoontuvat.” Haastateltu ylikomisario sanoo näkevänsä kehityssuunnan olevan samanlainen kuin Ruotsissa, eikä ”halua silotella kehityssuuntaa”. Myös haastateltu hankepäällikkö on samaa mieltä kehityksestä, eikä halua silotella mahdollista kehitystä ”uudeksi Ruotsiksi”. Hankepäällikkö lisää asuvansa Kontulassa, minkä vuoksi näkee kehityksen Ruotsin kaltaiseksi mahdollisena:

”En tykkää siitä, että sanotaan, että Suomesta ei voi tulla toista Ruotsia. Satun asumaan Kontulassa, ja totta kai meille voi tulla” (Liite 1: 1)

Ylikomisario kuitenkin uskoo suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan jarruttavan kehitystä Ruotsin kaltaiseksi. Seuraavana päivänä julkaistussa jutussa ”Onko Suomi matkalla Ruotsin tielle jengiväkivallassa--” (Liite 1: 4) on haastateltu eri asiantuntijoita ja kumottu kehitys Ruotsin suuntaan. Oikeusministeriön kehittämisneuvos kieltää kuitenkin Suomessa olevan ”rinkebyitä”:

”Esimerkiksi Rinkeby [Tukholman lähiö] on aivan erilainen maailma. Se on maahanmuuttajaväestön omaksi maailmaksi eristäytynyt todellisuus.” (Liite 1: 4)

Tukholmassa sijaitsevan Rinkebyn kaupunginosan asukkaista 91,5 prosenttia on ulkomaalaistaustaisia, kun koko Tukholmassa määrä on 33,8 prosenttia (Stockholms stad 2019). Eriäväksi piirteeksi Rinkebyhyn kerrotaan heterogeeninen asuntopolitiikka, jonka ansiosta Helsinkiin ei ole syntynyt eriytyneitä lähiöitä. Toiseksi syyksi kerrotaan vähäinen järjestäytynyt rikollisuus Suomessa. Tärkeäksi elementiksi keskustelussa nousee myös kotoutuminen. Oikeusministeriön kehittämisneuvos kertoo ongelmien johtuvan osittain siitä, että maahanmuuttajat eivät heidän vanhempansa ole integroituneet tai löytäneet paikkaansa yhteiskunnassa. Jutussa myös kerrotaan yhteiskunnan ulkopuolella elävistä ihmisistä Keski-Euroopassa, mikä vaikuttaa

periytyneen rikollisuuden jatkuvuuteen ja että tällainen kehitys tulisi ehkäistä Suomessa. Otsikossa (Liite 1: 4) mainittua jengiväkivaltaa ei sen enempää avata jutussa. Sen sijaan sekä haastateltu nuorisotyöntekijä että Helsingin poliisi sanovat, että Suomessa ei ole nuorisorikollisjengejä (Liite 1: 7). Teksteissä käydään neuvottelua siitä, onko Suomesta tulossa uusi Ruotsi vai ei. Toisaalta nimetään tekijöitä, jotka ovat maissa erilaisia ja jotka estävät muutosta Ruotsin kaltaiseksi, toisaalta sanotaan, että muutos on mahdollista.

Toinen huolen diskurssi on *huoli päihteitä käyttävistä nuorista*. Alaikäisten vakaviin rikoksiin kerrotaan usein liittyvän päihteiden väärinkäyttö ja nuorten lisääntynyt salliva suhtautuminen huumeita kohtaan. Huumeiden käyttö herättää usein huolta, kun kyse on nuorista. Keskustelu huumeista Gooden ja Ben-Yehudan (2009, 217) mukaan on usein kiinnostusta herättävää ja siksi medialle hyödyllistä. Helsingin poliisi kertoo havaintojensa mukaan nuorten suhtautuvan yhä sallivammin huumeisiin ja ylipäättään huumeiden käytön yleistyneen Suomessa.

”-- puhutaan katuväkivallasta, jossa ovat taustalla huumeet, mutta ryöstölle ei ollut motivaatiota” (Liite 1: 1)

Nuorten humalahakuinen alkoholinkäyttö on vähentynyt eivätkä huumeekokeilut ole yleistyneet vuodesta 1999 vuoteen 2016 (Raitasalo, Huhtanen & Miekkala 2016), mutta vuoden 2016 jälkeen huumeekokeilut ovat hieman lisääntyneet (Kaakinen & Näsi 2021). Nuorten asenteet kannabiskokeiluja kohtaan ovat todella lieventyneet, ja vuonna 2015 kolme prosenttia kertoi kokeilleensa jotain muuta huumetta kuin kannabista. (Raitasalo, Huhtanen & Miekkala 2016.) Lieventyneet asenteet päihteitä kohtaan voivat olla merkki myöhäisemmästä päihteiden käytöstä, minkä vuoksi asenteiden tarkastelu on tärkeää.

Rikoskomisario kertoo maahanmuuttajataustaisten nuorten korostuvan joissain rikoksissa, kuten ryöstöissä ja huumausaineiden myyntiepäilyissä. Päihteiden ja henkirikosten yhteydestä julkaistusta jutussa (Liite 1: 10) ei ole kuitenkaan mainittu maahanmuuttajanuorten osuudesta rikoksiin tai huumeisiin, joten juttujen perusteella voidaan olettaa, että maahanmuuttajanuoret enemmän myyvät kuin itse käyttävät huumeita. Jutussa kerrotaan nuorten tekemien henkirikosten tai niiden yritysten

taustalla olevan yhä useammin päihderiippuvuus. Lisäksi ylikomisario Helsingin poliisista kertoo henkirikoksista epäillyillä nuorilla olevan yhteistä vain rikkinäiset kodit ja pitkään jatkunut syrjäytyminen.

Huolen ulottuvuuden näkökulmasta Helsingin Sanomien uutisoinnissa voidaan tunnistaa kaksi diskurssia; huoli Ruotsin tiestä ja huoli päihteitä käyttävistä nuorista. Nämä kaksi diskurssia esiintyvät eri jutuissa ja niistä käydään neuvottelua läpi tekstien. Huolessa Ruotsin tiestä nuorisoriikollisuus yhdistetään vahvasti maahanmuuttajataustaisiin nuoriin, kun taas huoli päihteitä käyttävistä nuorista ei yhdisty heihin.

5.2. Syntipukki

Syntipukki on moraalipaniikin teoriassa käsite, jolla viitataan ongelmana koettuun ihmisryhmään. Yleistä on toiseuttaminen ja vihamielisyys tätä ryhmää kohtaan. Cohenin (2002) mukaan medialle on yleistä kohdistaa syyttävä sormensa johonkin tiettyyn ihmisryhmään. Syntipukeiksi aineistossa voidaan tunnistaa maahanmuuttajanuoret, ja *neuvottelu maahanmuuttajanuorten osallisuudesta rikollisuuteen* on yksi diskursseista.

Ensimmäisen jutun otsikossa kerrotaan meneillä olevassa nuorisoriikollisuudessa olevan jokin ”maahanmuuttoon liittyvä ilmiö” (Liite 1: 1). Maahanmuuttajataustaisuus on siis yksi aineiston diskursseista, jonka kautta nuorisoriikollisuutta käsitellään. Jutussa kerrotaan noin ”sadan vaarallisen nuoren” joukosta suurimmalla osalla olevan juuret Lähi-idässä, osa nuorista on somalitaustaisten nuorten ryhmiä ja joukossa kerrotaan olevan myös ”joitakin kantasuomalaisia”. Suurin osa nuorista on poikia, mutta joukossa on myös joitain tyttöjä. Jutussa eduskunnan istunnosta myös kirjoitetaan oppositiosta kysyttävän miksi ”haitalliseen maahanmuuttoon” ei puututa, vaikka se on perussuomalaisten kansanedustajan mukaan juurisyy [nuorisoriikollisuuteen] (Liite 1: 5). Jutun ohessa olevalla videolla puhutaan myös huolesta Ruotsin kehityksen kaltaiseksi, sekä ”jengiytymisestä”. Jutuissa puhutaan myös jengeistä ja porukoista, mutta sekä poliisi että nuorisotyöntekijät kieltävät Suomessa olevan jengiriikollisuutta nuorten keskuudessa.

Syyksi rikollisuuteen maahanmuuttotaustaisten nuorten keskuudessa epäillään kokemusta siitä, että Suomessa ei voi menestyä sen näköisenä kuin on, eli toisin sanoen etnisen vähemmistön jäsenenä. Jutussa eritellään myös rasismia, syrjäytymistä ja työttömyyttä mahdollisina taustatekijöinä rikollisuudelle. Maahanmuuttotaustan yhteydessä jutuissa puhutaan lähiöistä, integroitumisesta suomalaiseen yhteiskuntaan sekä eriarvoisuudesta. Jutuissa on haastateltu paljon poliiseja. Ensimmäisessä jutussa (Liite 1: 1) rikoskomisario puhuu ”ulkomaalaistaustaisista ongelmia aiheuttavista nuorista” ja ”maahanmuuttajaporukasta”. Helsingin päärautatieasema tunnustetaan paikkana, jossa nuoret kokoontuvat:

”On maahanmuuttajaporukkaa, joka menee kimppaan ja pyörii asemalla” (Liite 1: 1)

Yhdessä jutussa (Liite 1: 6) sen sijaan on haastateltu nuorisotutkimuksen ja -politiikan tutkijoita, joiden mukaan kovat kannanotot ja huono kohtelu voivat vaikuttaa väkivaltaisesti käyttäytyvien nuorten käytökseen kielteisesti. Jutussa myös tuodaan esiin uutisoinnin vaikutus siihen, miten maahanmuuttajataustaisia perheitä kohdellaan arjessa. Vähemmistöistä uutisointi voi olla kokonaisia yhteisöjä leimaavaa. Iivarin (2006, 111) mukaan kotoutumisen kokemuksiin voi vaikuttaa työmarkkinoille pääsyn lisäksi se, miten yhteiskunta suhtautuu eri maahanmuuttajaryhmiin. Jutuissa tuodaan esille myös erilaista näkemystä maahanmuuttajataustaisten nuorten rikollisuuteen ja oirehdintaan. Koska pääkirjoituksessa (Liite 1: 11.) painotetaan ongelman olevan yksilöllinen, ei rakenteellinen, tulee maahanmuuttajataustaisista nuorista syntipukkeina entistä selkeämpi kuva.

5.3. Konsensus uhasta

Kolmas ulottuvuus on yhteinen ymmärrys siitä, että uhka, jonka tietty ryhmä ja heidän käyttöksensä aiheuttaa yhteiskunnalle tai yksilöille, on olemassa (Goode & Ben-Yehuda 2009, 38–39). Kaikkien yhteiskunnan jäsenten ei tarvitse olla samaa mieltä uhasta, mutta tarpeeksi monen täytyy, jotta se voidaan laskea yhteiseksi ymmärrykseksi. Etenkin mediassa vallitsevaa yhteistä käsitystä uhasta painotetaan,

jos tämä ulottuvuus ilmiössä toteutuu (Cohen 2002, xxvii). Uhasta neuvottelu muodostaa aineistossa diskurssin *kiistely rikollisuuden liittymisestä maahanmuuttajuuteen*.

Yhteinen käsitys ilmiöstä ei aineistossa kuitenkaan ole täysin yksiselitteistä. Enemmän voisi sanoa, että asiasta keskustellaan ja neuvotellaan aineistossa. Toisaalta jo uutisoinnin määrä ja sen aiheuttama vilkas keskustelu puhuu sen puolesta, että monella oli samankaltaisia mielipiteitä aiheesta, vaikka osa kritisoikin uutisointia virheelliseksi, kuten pääkirjoituksessa (Liite 1: 11) todetaan. On selkeää, että yleisesti maahanmuuttajanuoret nähdään jutuissa syinä rikollisuuteen, sillä ratkaisut, joita rikollisuuteen esitetään, koskevat lähinnä maahanmuuttajataustaisia ihmisiä. Tällaisia mainittuja keinoja jutuissa on esimerkiksi integroituminen, kielitaidon kehittäminen ja rasismien ehkäisy. Kantasuomalaisiin rikoksia tekeviin nuoriin viitataan kuvauksella ”joitakin kantasuomalaisia”, ja selittävä yhteinen tekijä nuorisorikollisuudelle löytyy maahanmuuttajataustaisuudesta. Syrjäytyminen nähdään myös osasyynä rikollisuudelle, mutta sen ohessa keskitytään etenkin maahanmuuttajien syrjäytymiseen ja kuinka he eivät ole löytäneet paikkaansa yhteiskunnassa, eivätkä siis ole integroituneet.

”Syrjäytymistä on kantasuomalaistenkin nuorten taustoissa, mutta nyt näkyy myös se, etteivät Suomeen 20–30 vuotta sitten tulleet maahanmuuttajat ole aina löytäneet paikkaansa.” (Liite 1: 1)

Eri toimijat jutuissa kiinnittävät kuitenkin huomiota eri tekijöihin. Esimerkiksi ministeri Saarikon haastattelujutussa hän kääntäisi enemmän katseensa perheisiin, ja sanoi keskustelun nuorisorikollisuudesta lähteneen väärään suuntaan (Liite 1: 8). Muutamat haastatellut muistuttavat suurimman osan nuorista voivan hyvin ja että ongelma ei ole ulkomaalaistaustaisten nuorten tai heidän vanhempinsa, vaan koko yhteiskunnan. Juttujen välillä käydään neuvottelua siitä, mihin ratkaisukeinot tulisi kohdata ja mistä rikollisuus johtuu.

Keskustelun päättäneessä päätoimituksen pääkirjoituksessa sen sijaan kirjoitetaan, että kukaan ei ole väittänyt Helsingissä olevan yhtenäistä 100–150 vaarallisen nuoren jengiä. Ensimmäisenä julkaistussa jutussa (Liite 1: 1) kuitenkin annettiin ymmärtää

nuorten olevan yhtenäinen joukko, ennen kuin juttua korjattiin myöhemmin. Pääkirjoituksen (Liite 1: 11) pääsanoma taas on se, että nuorisorikollisuuden keskittyessä ongelma on enemmän yksilöllinen, kuin kollektiivinen tai yhteiskunnallinen ja täten myöskään korjauskeinojen ei tarvitse olla rakenteellisia, vaan enemmän yksilöitä koskevia. Aineistossa esiteltyt asiantuntijoiden ratkaisukeinot ovat ristiriidassa pääkirjoituksen kanssa. Asiantuntijat painottavat rakenteellisia keinoja, ja liian yksilökeskeisiä keinoja moititaan. Pääkirjoituksessa sen sijaan sanotaan ongelman olevan yksilöllinen – ei rakenteellinen. Rakenteellisten syiden etsimisen kerrotaan olevan hyvinvointivaltiolle keskeistä ja helpointa.

”Kun hyvinvointivaltiossa väitellään yhteiskunnan ongelmista, väittelyn argumentit luisuvat rakenteellisiin selittäjiin. Olipa kyse ääriajattelusta tai nuorisorikollisuudesta, syytä haetaan syrjäytymisestä ja lääkkeitä ongelmiin syrjäytymisen vastaisesta työstä. Näin toimittaessa syytä haetaan sieltä, mistä se vähimmin vaivoin löytyy ja kohteesta, jonne kollektiivisiin ratkaisuihin luottava hyvinvointivaltio helpoimmin osaa mennä. Pimeässä pudonnutta avainnippua etsitään pelkästään katulampun alta, koska siellä on valoisaa.” (Liite 1: 11.)

Tässä on syytä ottaa huomioon myös uutisoinnin ajallinen konteksti. Sipilän (1979) mukaan yhteisön tila vaikuttaa merkittävästi yksilöiden mahdolliseen poikkeavaan käyttäytymiseen etenkin silloin, kun yhteisö on kriisissä. Ihmiset reagoivat poikkeaviin tilanteisiin eri tavoin ja esimerkiksi vuonna 2020 poikkeava tilanne oli koronaviruspandemia, joka vaikutti paljon myös nuoriin. Koronakriisin aikana tehdyn selvityksen mukaan 25 % nuorista koki erittäin tai melko paljon stressiä ja yli puolet nuorista ainakin jonkin verran (Tilastokeskus, 2020). Pandemian pitkittyessä sen vaikutukset ja negatiiviset seuraukset voivat vielä vahvistua.

5.4. Epäsuhtaisuus

Epäsuhtaisuus on moraalipaniikin teorian mukaan oletus siitä, että useampi yhteiskunnan jäsen osallistuu kyseessä olevaan ilmiöön ja että ilmiöstä aiheutuva uhka tai vahinko ovat suurempia kuin todellisuudessa on (Goode & Ben-Yehuda 2009, 40). Diskurssi tässä ulottuvuudessa on *neuvottelu uhan koosta*.

Epäsuhtaisuutta on kuitenkin vaikeaa eritellä suoranaisesti. Aineiston ensimmäisessä ilmiöjutussa (Liite 1: 1) on kerrottu 100–150 nuoren olevan huolen aiheena. Juttua korjattiin alkuperäisestä versiosta noin 13 tuntia sen julkaisemisen jälkeen. Alkuperäisessä versiossa oli annettu ymmärtää nuorten olevan yhtenäinen joukko, korjauksen jälkeen oli tarkennettu, että nuoret eivät ole yksi yhtenäinen joukko, vaan huolissaan ollaan 100–150 yksilöstä Helsingissä. Uutisoinnista syntyi kuitenkin kokonaisuutena vaikutelma, että yhtenäinen maahanmuuttajanuorten jengi liikkuisi Helsingissä, mikä herätti huolta. Ensimmäisenä julkaistun jutun alkuperäinen versio kuitenkin kerkesi herättää keskustelua nimenomaan joukosta. Osassa jutuista on kerrottu nuorisorikollisuuden määrän vähentyneen ja että kaikki nuoret eivät oirehdi. Uutisoinnin ensimmäisenä päivänä jo julkaistiin juttu, jossa kerrotaan, että alaikäisten tekemien rikosten määrä Helsingissä on laskusuunnassa. Jutussa kuitenkin tuodaan esille, että laskusuunta ei ole yksiselitteinen, sillä määrä on 2000-luvulla heitellyt vuosittain paljon. Jutussa nostetaan myös esille maahanmuuttajanuorten yliedustus joissain rikostilastoissa (Liite 1: 2)

Myöhemmin julkaistussa jutussa (Liite 1: 9) kerrotaan myös nuorten tekemää rikollisuutta olevan suhteellisesti laskettuna eniten Vaasassa, Espoossa ja Jyväskylässä, Helsingin jäädessä nelossijalle. Vaasan poliisilaitosta kyseenalainen ensimmäinen sija hämmästytti, eivätkä Pohjanmaan poliisilaitoksen tutkinnanjohtajat kokeneet Vaasassa olevan suurta määrää nuorisorikollisuutta. Alkuperäinen HS:n juttu koskeekin lähinnä huolta tai uhkaa siitä, että rikoksia voisi tapahtua näiden ”vaarallisten nuorten” toimesta, sillä pääkaupunkinakaan se ei pidä ensimmäistä sijaa suhteellisessa rikollisuudessa nuorten osalta. Kaakisen ja Näsin nuorisorikollisuuskyselyn (2021) mukaan nuorten tekemien rikosten määrä on vuosien 1995–2020 aikana vähentynyt huomattavasti. Väkivalta, vahingonteot ja varastaminen ovat vähentyneet aina vuoteen 2016 asti, jonka jälkeen taso on pysynyt kuitenkin samana. Rikokset sen sijaan tulevat useammin poliisiin tietoon, kuin vuonna 2016, mikä kuitenkin voi kertoa enemmän viranomaistoiminnasta kuin rikollisuuden kehityksestä. Näin ollen voidaan todeta, että ainakaan rikollisuuden määrä näiltä osin ei ole huomattavasti viime vuosina noussut. Sen sijaan muiden huumeiden kuin kannabiksen käyttö on ollut lievässä kasvussa (emt. 2021, 10). On myös jälleen huomattava mahdollinen koronapandemian vaikutus nuorten rikollisuuteen. Esimerkiksi ministeri Saarikko nosti haastattelussaan esiin koronaviruspandemian

aiheuttaman ”sosiaalisen kriisin” (Liite 1: 8). Yhteiskunnallinen konteksti nuorten rikoksissa tulisi ottaa huomioon sen syytä pohtiessa.

Moraalipaniikin teorian mukaan epäsuhtaisuuteen voi kuulua faktojen vääristely, mitä ei tässä tapauksessa kuitenkaan voida osoittaa. Osassa jutuista kerrotaan suuren osan nuorista voivan hyvin, eikä kaikki kaupungilla aikaansa viettävät nuoret osallistu rikosten tekemiseen. Aineistossa käytettiin kuitenkin mielikuvia, joiden kautta asiaa käsiteltiin. Esimerkiksi jengi-käsitettä käytettiin uutisoinnissa, vaikka poliisi kielsi Helsingissä olevan nuorten jengirikollisuutta. Toinen epäsuhtaisuuden esimerkki on se, mihin ongelmaan moraalipaniikki kohdistuu samalla mahdollisesti jättäen jonkin vakavamman, mutta vastaavan ongelman huomiotta. On kuitenkin vaikeaa sanoa, mikä minkäkin ongelman vakavuusaste on.

5.5. Ilmiön elinkaari

Moraalipaniikin elinkaareen kuuluu sen nopea synty ja nopea laantuminen (Cohen, 2002; Goode & Ben-Yehuda 2009, 41). Tämä keskustelu alkoi 10.11.2020, kun Helsingin Sanomat julkaisi ilmiöjutun. Saman päivän aikana julkaistiin yhteensä kolme aiheeseen liittyvää juttua. Juttuja julkaistiin seuraavina viitenä päivänä tasaiseen tahtiin, minkä jälkeen määrä painui nolnaan reiluksi viikoksi. Viimeisinä juttuina julkaistiin juttu päihteiden ja henkirikosten yhteydestä sekä lopulta pääkirjoitustoimituksen pääkirjoitus, johon aiheesta uutisointi loppui. Keskustelu oli kuitenkin vilkasta muissakin medioissa parin viikon ajan. Aktiivisinta uutisointi oli ensimmäisen viikon ajan 10.11. alkaen. Marraskuisen uutisoinnin jälkeen aihetta koskevia uutisia tuli vain yksittäisiä silloin tällöin. Maaliskuussa 2021 kuitenkin julkaistiin iso reportaasi Helsingin nuorista, joka oli saanut inspiraationsa tästä marraskuisesta uutisoinnista. Se ei kuitenkaan herättänyt samanlaista yhteiskunnallista keskustelua, kuin marraskuinen uutisointi.

Moraalipaniikit voivat aiheuttaa muutoksia esimerkiksi sosiaalipolitiikkaan tai lainsäädäntöön tai ne voivat kadota ja laantua sen kummempia seurauksia aiheuttamatta. On vielä aikaista sanoa, aiheuttaako tämän tapauksen uutisointi

konkreettisia seurauksia. Uutisointi on kuitenkin osa keskustelua siitä, mitä nuorisoriikollisuudelle tulisi tehdä. Vaikka moraalipaniikit ovat luonteeltaan lyhytaikaisia, se ei tarkoita, etteikö sen taustalla olevat syyt voi olla jo kauan olemassa olleita ilmiöitä (Goode & Ben-Yehuda 2009, 42). Nuorten rikollisuus on ollut kuitenkin laskussa vuosina 2012–2016, minkä jälkeen se on pysynyt tasaisena.

Vuonna 2020 tapahtui monia nuorten tekemiä rikoksia, joista uutisoitiin runsaasti. Nuoria epäiltiin henki- ja väkivaltarikoksista selkeästi kuin aiempina vuosina, mikä herätti huolen siitä, mikä muutoksen on aiheuttanut. Lisääntynyt uutisointi myös herkistää huomaamaan uutisia paremmin. Mitä enemmän ihminen lukee uutisia nuorisoriikollisuudesta, sitä helpommin niitä myös huomaa (Cohen 2002, 80–82). Myös nuoret aineistossa kertoivat alkaneensa pelätä ryöstön uhriksi joutumista uutisoinnin myötä, vaikka eivät ennen olleet sitä ajatelleet (HS 14.11.a). Herkistyminen voi tapahtua uutisten lukemisen parissa mutta myös tosielämässä. Kun on yleisesti tunnustettu ihmisryhmä, joka nähdään uhkana, voi herkistyminen aiheuttaa reaktioita myös tosielämässä (emt., 85). Herkistäminen voi aiheuttaa negatiivisia seurauksia uutisoinnin aiheena oleville, kuten Honkatukian ja Aaltosen (2002, 217) artikkeli osoittaa. Uutisointi aiheutti heidän tutkimuksessaan seurauksia sekä uutisoinnin kohteena olleille henkilöille, kuin yleisen mielipideilmaston kehitykselle, minkä vuoksi uutisointia tulisi tarkastella kriittisesti, ei vain viihteenä (emt., 217).

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkielmani tarkoituksena oli selvittää, mitä diskursseja nuorisoriikollisuudesta uutisoidessa käytetään, kun uutisointia tarkastellaan moraalipaniikin teorian näkökulmasta. Aineistoni keskittyi vaarallisiksi oletettuja nuoria koskeviin juttuihin, jotka julkaistiin 10.11.-29.11.2020. Helsingin Sanomat valitsin aineistokseni sen suuren levikin ja koetun luotettavuuden vuoksi. Uutisointi aiheutti vilkasta yhteiskunnallista keskustelua, joka kesti muutaman viikon ajan. Uutisointi herätti huolta nuorten pahoinvoinnista ja väkivaltaisuudesta. Monet nuoret etenkin pääkaupunkiseudulla olivat paljon etäkoulussa vuonna 2020 koronaviruspandemian

vuoksi, mikä saattoi vaikuttaa sekä rikosten lisääntymiseen että huoleen nuorten hyvinvoinnista.

Olen käsitellyt aineistoani moraalipaniikin mukaisen teoreettisen viitekehyksen sekä diskurssianalyysin avulla. Aineistoni on jaoteltu viiteen moraalipaniikin teorian ulottuvuuteen, joita ovat huoli, syntipukit, konsensus uhasta, epäsuhtaisuus sekä ilmiön elinkaari. Ulottuvuuksien sisällä olen tunnistanut diskursseja, joiden kautta asiaa on käsitelty. Huolen ulottuvuuden diskursseiksi muodostui huoli Ruotsin tiestä sekä nuoret huumeiden käyttäjinä. Nämä kaksi diskurssia aiheuttivat huolta aineistossa, ja niiden merkityksestä keskusteltiin läpi aineiston. Syntipukeiksi aineistossa voidaan tunnistaa maahanmuuttajataustaiset nuoret. Rikollisuus nähdään aineistossa etenkin maahanmuuttajataustaisia nuoria koskettavana ongelmana, jonka syitä voidaan etsiä esimerkiksi rasismista ja ulkopuolisuudesta suomalaisessa yhteiskunnassa. Aineistossa käydään neuvottelua siitä, kuinka nuorten rikoksiin tulisi suhtautua, mihin kiinnittää huomiota ja kuinka ratkaista se. Uutisoinnissa on kuitenkin yhteinen ymmärrys siitä, että vaarallisia maahanmuuttajataustaisia nuoria on Helsingissä. Ilmiön elinkaari oli moraalipaniikin mukaisesti lyhyt. Se syntyi aiemman Helsingissä tapahtuneen nuorten tekemän väkivaltatapauksen pohjalta, keskustelu oli erityisen vilkasta noin viikon ajan ja muutaman viikon jälkeen keskustelu loppui. Nuorisorikollisuudesta yleisesti on puhuttu paljon vuonna 2020, etenkin pohdintaa koronaviruspandemian vaikutuksesta rikollisuuteen on käyty jonkin verran.

Nuorten rikollisuudesta syntyi uutta kuvaa marraskuisen uutisoinnin myötä. Uutisointi korosti maahanmuuttajataustaisia ja väkivaltaisia nuoria, jotka käyttävät päihteitä. Jutuissa kerrottiin, että väkivallan uhka korostuu etenkin joissain paikoissa Helsingissä, kuten päärautatieasemalla iltaisin. Väkivallan lisääntymistä tai sen uhkaa ei tule vähätellä, mutta on huomioitava siitä uutisoinnin olevan merkityksellistä ja seurauksia tuottavaa. Esimerkiksi Lindgrenin (2009, 70) mukaan Ruotsissa uutisointi luokkaeroista ja -taustasta rikollisuuden yhteydessä olisi merkittävämpää kuin etnisyyden. Täten voidaankin pohtia, mitä etnisyyden tilastoissa kertoo. Epäsuhtainen etnisyyden painottaminen voi hämärtää esimerkiksi sosioekonomiseen ja yhteiskunnalliseen asemaan sekä eriytymiseen liittyvien taustatekijöiden merkitystä rikollisuuteen (Emt.). Aineistossa mainitaan etenkin syrjäytyminen suurena syynä rikoksien pariin ajautumisessa. Se kuitenkin jää vähemmälle huomiolle kuin tekijöiden

maahanmuuttajataustaisuus. Jotta ongelmia voidaan ratkaista tarkoituksenmukaisesti, täytyy ilmiön syistä olla oikea tietämys. Medialle yhteiskunnallisten ilmiöiden yksinkertaistaminen on tyypillistä, jolloin niitä käsitellään lähinnä ilmiöiden kautta. Yksilöiden ominaisuuksia korostetaan ja rakenteelliset seikat rikollisuuden taustalla jätetään vähemmälle huomiolle (White, Wyn & Robards 2017, 246). Uutisoinnin seurauksia aiheuttavaa luonnetta tulee painottaa etenkin, koska kyseessä ei ole ns. keltaisen median lehti, vaan luotettavana pidetty toimija.

Uutisoinnilla on aina seurauksia. Media voi uutisoinnillaan vaikuttaa yleisen mielipideilmaston muodostumiseen. Vähemmistöistä uutisointi voi olla kokonaisia yhteisöjä leimaavaa. Tämän tutkielman tarkoituksena on ollut tuoda esiin uutisoinnin mahdollisia vaikutuksia ja seurauksia. Tarkoituksena oli myös tutkia uutisoinnissa rakentuvia mielikuvia, sillä ne ohjaavat lukijoiden suhtautumista uutisoinnin aiheisiin ja sitä kautta ne vaikuttavat myös politiikkaan ja päätöksentekoon. Sillä on merkitystä, mihin asioihin kiinnitetään huomiota ja mitä tuodaan vahvasti esiin. Esimerkiksi viharikosten lisääntyminen on huolestuttava ilmiö, jonka mekanismeihin tulisi puuttua vahvasti. Sekä nuorisoriikollisuus että maahanmuuttajiin liittyvät asiat ovat myös hyvin politisoituneita aiheita. Nuoriin liittyvät ilmiöt usein herättävät jo itsessään paljon huolta aikuisissa, etenkin jos niihin liittyy lisäksi väkivaltaa ja huumeita. Median olisi tärkeää kiinnittää huomiota tapaansa uutisoida sensitiivisistä aiheista, ja pohtia uutisoinnin seurauksia.

7. LÄHTEET

Christie Nils & Bruun Kettil (1986) Hyvä vihollinen. Huumausainepolitiikka Pohjolassa. Weilin-Göös, Espoo.

Cohen Stanley (2002) Folk Devils and Moral Panics (3. Painos) Routledge.

Fairclough Norman (1995) Media discourse. Edward Arnold, Lontoo.

Goode Erich & Ben-Yehuda Nachman (2009) Moral Panics, The Social Construction of Deviance (2. painos) Wiley-Blackwell.

Haapasalo Jaana (2006) Kasvuympäristön varhaiset riskitekijät rikollisen käyttäytymisen kehityksessä teoksessa Honkatukia, Päivi & Kivivuori, Janne (toim.) Nuorisorikollisuus; määrä, syyt ja kontrolli. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 221; Helsinki.

Honkatukia Päivi & Aaltonen Sanna (2002) Kovat kimmat otsikoissa ja otsikoiden takana teoksessa Honkatukia Päivi & Aaltonen Sanna (toim.) Tulkintoja tytöistä. Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisotutkimusseura julkaisuja 27; Tammer-Paino Tampere.

Honkatukia, Päivi & Kivivuori, Janne (toim.) (2006) Nuorisorikollisuus; määrä, syyt ja kontrolli. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 221; Helsinki.

Honkatukia Päivi & Suurpää Leena (2007) Nuorten miesten monikulttuurinen elämäntyyli ja rikollisuus. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 232/ Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisotutkimusseura julkaisuja 80; Helsinki 2007.

Iivari Juhani (2006) Tuomittu maahanmuuttaja. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Tutkimuksia 154. Gummerus Kirjapaino.

Jaakkola Maarit (2013) Hyvä journalismi. Käytännön opas kirjoittajalle. Kansanvalistusseura. Hansaprint.

Jokinen Arja, Juhila Kirsi & Suoninen Eero (2000) Diskurssianalyysin aakkoset (2. painos) Vastapaino Tampere.

Kaakinen, Markus, Oksanen, Atte & Räsänen, Pekka (2017) Did the Risk of Exposure to Online Hate Increase After the November 2015 Paris Attacks? A Group Relations Approach. Computers in Human Behavior 2017, vol. 78, pp. 90-97.

Kaakinen Markus & Näsi Matti (2021) Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset 2020. Katsauksia 47/2021. Helsingin yliopisto.

Keskinen Suvi, Rastas Anna & Tuori Salla (toim.) (2009) En ole rasisti, mutta... Maahanmuutosta, monikulttuurisuudesta ja kritiikistä. Vastapaino Tampere.

Kivivuori Janne (2006) Nuorisoriikollisuuden kehitys teoksessa Honkatukia, Päivi & Kivivuori, Janne (toim.) Nuorisoriikollisuus; määrä, syyt ja kontrolli. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 221; Helsinki.

Laki nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä 2010/633
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20100633>

Lemert, Edwin McCarthy (1951) Social Pathology. A Systematic Approach to the Theory of Sociopathic Behavior. New York: McGraw-Hill.

Lindgren Simon (2009) Representing otherness in youth crime discourse: youth robberies and racism in the Swedish Press 1998–2002, Critical Discourse Studies, 6:1, 65-77.

Media Audit Finland (2019) <https://mediaauditfinland.fi/wp-content/uploads/2020/08/LT-tilasto-2019.pdf>

Raitasalo Kirsimarja, Huhtanen Petri ja Miekkala Mari. Nuorten pähteiden käyttö 1995–2015. ESPAD- tutkimusten tulokset. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 19/2015. 118 sivua. Helsinki 2015.

Raittisalo Pentti (2009) Journalismin maahanmuuttokeskustelu: hymistelyä, kriittisyyttä vai rasismien tukemista? teoksessa Keskinen Suvi, Rastas Anna & Tuori Salla (toim.) En ole rasisti, mutta... Maahanmuutosta, monikulttuurisuudesta ja kritiikistä. Vastapaino Tampere.

Sipilä Jorma (1979) Sosiaalisten ongelmien synty ja lievittäminen. Tammi Helsinki.

Sisäministeriö <https://intermin.fi/poliisiasiat/viharikollisuus> luettu 9.3.2021

Stockholms stad (2019) <https://start.stockholm/globalassets/start/om-stockholms-stad/utredningar-statistik-och-fakta/statistik/omradesfakta/vasterort/rinkeby-kista/rinkeby.pdf>

Tihveräinen Tero (2016) Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2015. Poliisiammattikorkeakoulun katsauksia 10/2016. Juvenes Print Tampere.

Tilastokeskus (2020) Kansalaispulssi 1–8/2020: Yhdistelmäaineisto 15–29-vuotiaista nuorista. Valtion nuorisoneuvosto. https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2020/10/VNN_Nuoret-koronakriisissä_081020.pdf

White Rob, Wyn Johanna & Robards Brady (2017) Youth & Society (4. painos) Oxford University Press, Australia.

Liite 1: Aineisto

1. Helsingin keskustassa liikkuu nyt joukoissa yli sata mahdollisesti vaarallista nuorta – Asiantuntijoiden mukaan taustalla on uusi maahanmuuttoon liittyvä ilmiö 10.11.2020 <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007609651.html>

2. Sisäministeri Ohisalo kommentoi nuorisoväkivaltaa: ”Suomessa ei saa syntyä näköalattomuutta, joka ajaa ihmisiä epätoivoisiin tekoihin” 10.11.2020
<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007610467.html>
3. Alaikäisten tekemien rikosten määrä Helsingissä ei ole kasvussa, paljastavat tilastot – Poliisia huolettavat ”hatkaajat” ja lisääntyneet teräaseet 10.11.2020
<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007611034.html>
4. Onko Suomi matkalla Ruotsin tielle nuorten jengiväkivallassa? Asiantuntijoiden mukaan Suomella on merkittävä ero naapuriin verrattuna. 11.11.2020
<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007611281.html>
5. Oppositio esitti lääkkeensä nuorisorikollisuuteen: Maahanmuuton ja huumeidenkäytön rajoittaminen sekä ”aresti” 12.11.2020
<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000007614354.html>
6. Alaikäisten väkivalta on hälyttävä merkki eriytymisestä, sanovat asiantuntijat – ”On myllättävä se, miten kouluissa kohdellaan ihmisiä” 13.11.2020
<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007615075.html>
7. Nuoret kertovat ryöstöistä, muotivaatteista ja huumeista – Helsingin epämiellyttäväksi koettujen paikkojen uhka liittyy vuorokaudenaikaan 14.11.2020
<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007617699.html>
8. Ministeri Saarikko haluaisi, että maahanmuuton sijaan keskusteltaisiin perheistä: ”Nuoret ovat aina jonkun lapsia, ja jotkut ovat heidän vanhempiaan” 14.11.2020 <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000007617793.html>
9. Nuorten pahoinpitelyt ja ryöstöt yleisimpiä Vaasassa, Espoossa ja Jyväskylässä – katso, miten tilanne on muuttunut kotikunnassasi. 15.11.2020
<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000007619165.html>

10. Kun nuori puukottaa, taustalla on monesti päihdekierre – Tavallista useammassa henkirikoksessa Helsingissä on epäiltynä alaikäinen. 25.11.2020
<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007641853.html>

11. Nuorisoriikollisuus väheni mutta keskittyy, ja nyt sen yksilöllisten syiden poistamiseen tarvitaan kohdennettuja ratkaisuja 29.11.2020
<https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000007647451.html>